

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH
ČECH V PRAZE**

Váš dopis čj. / ze dne:

Naše čj.:

Vyřizuje/linka:

Spisový znak:

NPU-321/6204/2019

Ing. arch. Barbora Schmidová/267

823

REVITALI s. r. o. – projektová kancelář

Ing. Martin Stybor, PhD.

Mechovka 270

190 14 Praha Klánovice

Praha

23. 01. 2019

Věc: Český Brod, správní obvod obce Český Brod, ulice Žitomířská, č. p. 760, parc. č. st. 777, k. ú. Český Brod – stavební úpravy z důvodu energetických úspor – vyjádření k záměru

Dne 18. 01. 2018 jsme obdrželi Váš email s žádostí o vyjádření k chystaným stavebním úpravám budovy č. p. 760 (ZŠ Tyršova). K žádosti, jejíž přílohou byla projektová dokumentace „Český Brod, ul. Žitomířská 760 – Energetická úspora ZŠ Tyršova“, vypracovaná projektovou kanceláří REVITALI s. r. o., Vám sdělujeme:

Budova č. p. 760 se nachází severozápadně od historického jádra města Český Brod, těsně za hranicí Městské památkové zóny. Jedná se o patrovou reprezentativní stavbu vybudovanou v modernistickém stylu v roce 1927. Původní budova Okresní nemocenské pojišťovny byla postavena na půdorysu „L“ s hlavní hmotou orientovanou podélně. Patrně po polovině století byla z důvodu nové funkce – obecní školy – rozšířena kolmo orientovaným křídlem.

Fasáda původní části je výrazně plasticky členěná zejména horizontálními prvky. Sokl je kamenný, vyzděný haklíkovým zdivem. Dále jsou průčelí v celé šíři přetnuta pravoúhlými, výrazně vyloženými nadokenními římsami a celá hmota je završena dvakrát odstupněnou korunní římsou nastavenou o půdní nadezdívku, jež je sama členěna prostým horizontálním pásem a méně výraznou korunní římsou. Uliční průčelí je pětiosé, tři střední osy v úrovni patra jsou zdůrazněny přesazenými pilastry. Přízemí je naproti tomu řešeno asymetricky, hlavní vstup je situován v druhé krajní ose zprava. Pravá boční fasáda náležela původnímu kolmému křídlu. Z její vzdálenější části mírně vystupuje schodišťový tubus, usazený na zvýšeném omítaném soklu a navýšený o třetí podlaží, jehož hmota protíná střešní rovinu. Plastické členění fasád je umocněno povrchovou úpravou a barevným řešením, kdy větší část stavby je omítaná strukturovanou omítkou rozbarvenou v odstínech bílé (plochy) a cihlově červené (plastické prvky). Půdní nadezdívka, pilíře v průčelí a druhé patro schodišťového tubusu jsou opatřeny režným zdivem ve hnědookrovém odstínu. Ve vrchní části uličního průčelí je v omítce vyhotoven nápis „OKRESNÍ NEMOCENSKÁ POJIŠŤOVNA“. Okenní otvory jsou převážně téměř čtvercového formátu, doplněné parapetními římsami a osazené dřevěnými pětidílnými výplněmi. Vnější plášť mladší přístavby byl již dříve zateplen a opatřen omítkou v okrovém odstínu. Jediným členěním fasád je nízký sokl s kamenným obkladem a prostá, dvakrát odstupněná korunní římsa. V pravé zadní (jihozápadní) části přístavby vystupuje z její hmoty druhý mohutný schodišťový tubus. Střecha je nízká valbová, nad přístavbou směrem do dvora ukončená štítem.

Záměrem žadatele je provést na budově opatření z důvodu energetické úspory, přičemž fasády původní části budovy by měly být v maximální míře zachovány, případně obnoveny dle stávajícího stavu. Na vnějším plášti se tedy navržené úpravy projeví zejména zateplením v rozsahu mladší přístavby, plošnou výměnou stávajících výplní otvorů za nové plastové v bílé barvě (mimo hlavní vstupní dveře) a kompletní výměnou klempířských prvků za pozinkové v červenohnědé barvě (RAL 8012). Střešní plášť má být zachován. Dále jsou navrženy lokální opravy omítek a kamenného soklu na starší části budovy, renovace dochovaných mříží nad anglickými dvorky opět v rozsahu původní stavby či výměna vnějšího osvětlení na budově.

Záměr stavebních úprav objektu základní školy č. p. 760 v Českém Brodu dle předložené projektové dokumentace je z hlediska památkové péče p ř i j a t e l n ý za těchto podmínek:

1. Plastové výplně otvorů budou mít povrchovou úpravu v odstínu slonová kost. Okenní výplně budou provedeny jako kopie stávajících, tzn. členění, pohledová šířka příčlí a profilace příčlí budou shodné. Výplně budou osazeny tzv. za špaletu, tedy tak, aby pohledová šířka rámu odpovídala té stávající (cca 3 – 4 cm).
2. V rozsahu původního objektu budou odstraněny pouze nesoudržné vrstvy omítek. Plochy budou opraveny a doplněny dle postupu navrženého v projektu a při užití materiálů na vápenné bázi, které budou svou strukturou odpovídat stávajícím omítkám.
3. Architektonické členění starší části budovy bude zachováno, v případě potřeby pouze lokálně opraveno a doplněno ve stejných tvarech a profilacích, a to tradičně štukátérsky za pomoci šablon.
4. Stav rezného zdiva bude posouzen po šetrném očištění na místě z lešení za účasti zástupců památkové péče. V případě vážných poškození bude přesný způsob opravy stanoven ve spolupráci se zástupci památkové péče.
5. Fasádní nátěr starší nezateplené části bude vápenný, případně silikátový. Přesné odstíny na celé budově (zateplená i nezateplená část) budou zvoleny na místě ze vzorkovníku za účasti zástupců památkové péče a následně odsouhlaseny na základě vzorku přímo na fasádě.
6. Kamenný sokl na starší části budovy bude vyspraven materiálem shodným se stávajícím kamenem.
7. Historické doplňky na fasádě starší části budovy jako např. držáky na vlajky budou zachovány, v případě potřeby očištěny a povrchově ošetřeny.
8. Zvolený odstín klempířských prvků (RAL8012) bude vyvzorkován na místě za účasti zástupců památkové péče.
9. Přesná podoba světel instalovaných na fasádu bude konzultována se zástupci památkové péče.
10. Dvířka revizních skříní v ploše soklu a jakékoli další případné technické prvky osazené na fasádě budou provedeny a povrchově ošetřeny tak, aby se pohledově uplatňovaly co nejméně (např. natřeny nátěrem v odstínu přiléhající plochy).
11. Zástupci památkové péče budou v dostatečném časovém předstihu informováni o zahájení prací a bude jim umožněno účastnit se pravidelných kontrolních dní a provádět průběžný průzkum a dokumentaci stavby.

Nad rámec podmínek důrazně doporučujeme, aby opravu fasády starší části budovy prováděla kvalifikovaná firma se zkušeností s obnovou historických staveb a konstrukcí.

Dále doporučujeme, aby vnitřní žaluzie byly zvoleny v decentním světlém odstínu.

Zdůvodnění:

Budova bývalé Okresní nemocenské pojišťovny, nyní Základní školy Tyršova č. p. 760 není nemovitou kulturní památkou ve smyslu zák. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ani se nenachází na území Městské památkové zóny Český Brod, vyhlášené SKNV Praha dne 28. 9. 1990. Leží nicméně těsně za hranicí památkové zóny a v památkovém katalogu NPÚ je vedena jako památkově hodnotný objekt.

Budova Okresní nemocenské pojišťovny byla postavena roku 1927 podle návrhu Ing. Karla Husara. V meziválečném období se podařilo městu Český Brod navázat na válkou ochromený dlouhodobý společenskoekonomický rozkvět, což se mimo jiné projevilo rozsáhlou výstavbou. Stejně jako v předešlých etapách rozvoje tak vznikla řada významných veřejných budov (reálné gymnázium, Lidový dům, Masarykova jubilejní měšťanská škola na Vanderkách, Podlipanské muzeum, Spořitelna města Český Brod). Tyto objekty byly součástí a symbolem opět nabyté městské prestiže, proto byly pro jejich návrh voleni kvalitní stavitelé své doby, kteří vytvořili architektonicky vysoce hodnotná díla.

Jednou z těchto meziválečných staveb je i předmětná Okresní nemocenská pojišťovna, která odkazuje svým tvaroslovím i řešením fasády k předválečným architektonickým proudům, geometrické

moderně. Její autor, Ing. Karel Husar navrhl v Českém Brodě ještě dva nájemní domy ve stylu velmi střídmeho rondokubismu (Masarykova ulice, čp. 178 a 363). Architektonické řešení fasády je pro identitu stavby zcela určující, a to nejen z hlediska členění plastickými prvky, ale i z hlediska materiálového a barevného řešení. Zde se jedná o kombinaci kamene, strukturovaných omítek, rozbarvených ve dvou odstínech, a režného zdiva, jež kromě odlišné struktury vnáší do fasády také třetí barvu. Jde o v základu prostou kompozici, jejíž finální řešení je ovšem vysoce rafinované a působivé.

Vzhledem k výše uvedenému je zcela nemyslitelné, aby fasáda starší části budovy č. p. 760 byla zateplena, či jakkoli jinak upravena. I při provedení kopie stávajícího členění z polystyrenových profilů by došlo ke změně celkových proporcí stavby (šířka vs. výška, rozměry oken, hloubka osazení výplní atd.), k deformaci vztahu jednotlivých prvků (např. mocnost a vysazení/zapuštění pilastrů vůči ostatním tektonickým článkům), a ke vzniku dalších obtížně řešitelných detailů. Dále by došlo k nenahraditelné ztrátě původní materie, především režného zdiva, ale i tradiční strukturované omítky. Představa, že novodobé materiály a technologie mohou plnohodnotně nahradit skutečnou štukatérskou či zednickou řemeslnou práci není správná a odporuje základním principům soudobé památkové péče, kladoucí důraz na autenticitu originálu a kvalitu tradičních řemeslných postupů. V neposlední řadě má vnější zateplovací systém stejně jako jakýkoli jiný podkladní materiál specifické vlastnosti, jimž jsou dány možnosti finální povrchové úpravy. Na polystyren nelze aplikovat tradiční silnou vápennou či vápenocementovou omítku. Finální optické působení zateplené a nezateplené historické stavby je proto zcela rozdílné. Opomíjet nelze ani odlišné stárnutí materiálů. Jestliže by bylo provedeno zateplení fasády původního objektu Okresní nemocenské pojišťovny, tato výjimečná budova by zcela pozbyla svůj originální výraz a kvality původního architektonického řešení. Zároveň by došlo nejen k závažné újmě na objektu jako solitéru, ale i v rámci širšího souboru významných meziválečných budov, které tvoří další plnohodnotnou a ochrany hodnou vrstvu historicky a architektonicky cenné zástavby města Český Brod. Z těchto důvodů je naopak potřeba, aby fasáda byla citlivě a kvalifikovaně opravena formou lokálních vysprávek a s užitím obdobných materiálů, jež přirozeně splnou se zachovanými plochami.

Zateplení mladší přístavby je vzhledem ke stávajícímu stavu již dříve zateplených fasád a absenci architektonického členění možné. Výměna stávajících výplní otvorů za plastové je krajně přístupná, a to pouze s ohledem na tepelně technické požadavky kladené na školní budovy a pod podmínkou, že nové plastové výplně budou provedeny jako kopie stávajících a s povrchovou úpravou v odstínu slonová kost. Výplně otvorů byly vždy plnohodnotnou součástí architektonického řešení fasád, a proto je nezbytné jejich původní členění, pohledovou šířku profilů, profilaci a barevnost také respektovat. Totéž se týká veškerých dalších fasádních doplňků, jako jsou klempířské prvky či vlajkové stožáry, k nimž se též vztahují výše uvedené podmínky. Stejně jako zachování a kvalitní obnova původních částí je ovšem důležité i řešení a finální úprava nových doplňků a technických prvků. Zde se jedná především o revizní skříně a vnější osvětlení. Tím nejjednodušším řešením optického potlačení daných objektů je nátěr v odstínu souvisejících ploch.

Předpokládáme, že zástupci památkové péče budou v dostatečném časovém předstihu informováni o zahájení prací, bude jim umožněno účastnit se pravidelných kontrolních dní a veškeré případné nejasnosti či úpravy projektu s nimi budou předem konzultovány.

Toto odborné vyjádření nenahrazuje závazné stanovisko dle ust. § 14 zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Mgr. Eva Zápalková
vedoucí odboru péče o památkový fond

Na vědomí:

Městský úřad Český Brod, náměstí Husovo 70, 28201 Český Brod:

Odbor stavební a územního plánování – památková péče, Žaneta Kadlecová

Odbor rozvoje, Ing. Karel Zajíček